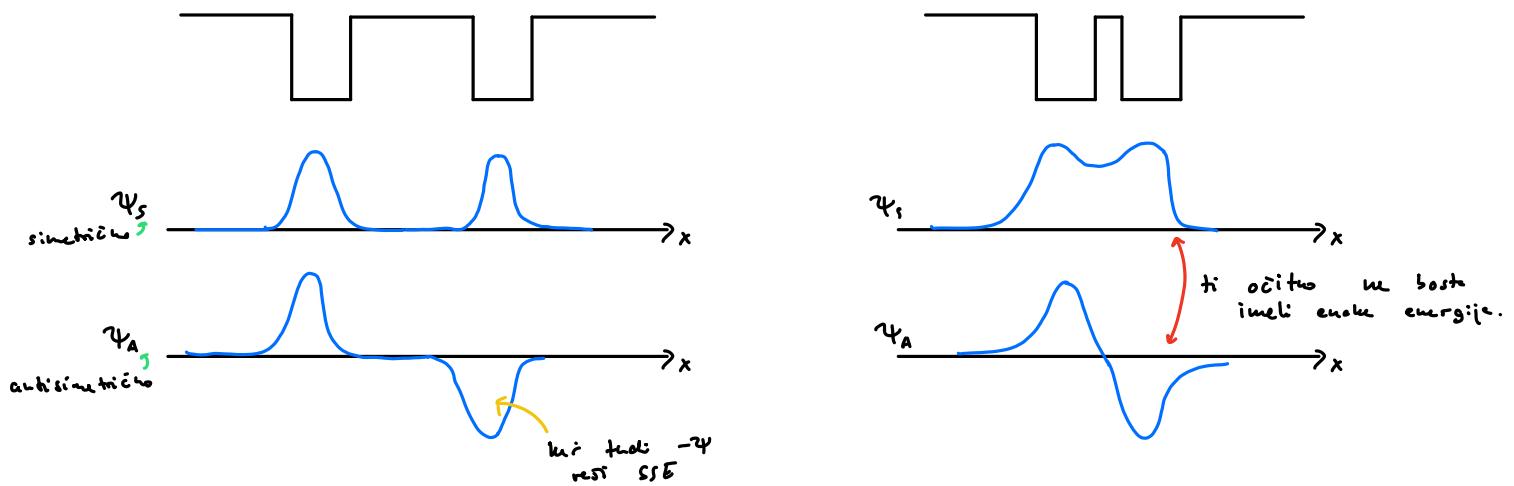
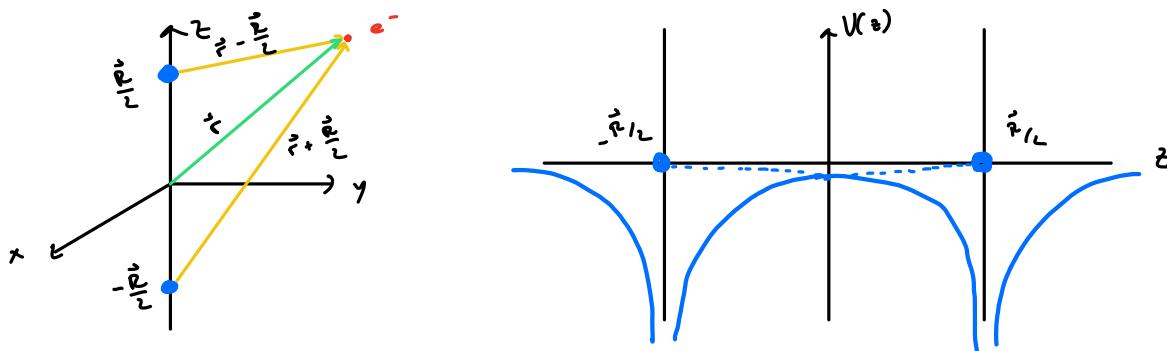

Verava s kvantnim tuneliranjem: $H_i^+ (\rho + \rho + e^-)$

Predstav: dve kouči pot. jami

→ Bohr - Oppenheimer: rezonančno med jedrom i elektronom (ne ρ), ker so e^- bistveno leži od ρ^+ , zato se bistveno hitreje prilagodijo kulturniholi spremenski.

SSE:

$$\left(-\frac{\hbar^2}{2m} \nabla_r^2 - \frac{ke^2}{|\vec{r} + \vec{R}_L|} - \frac{ke^2}{|\vec{r} - \vec{R}_L|} + \frac{ke^2}{\rho} \right) \Psi_e(r) = E_e \Psi_e(r) \quad k = \frac{1}{4\pi\epsilon_0}$$

↓ Oddaj med jedrom

Ψ_L simetrično vidimo $\Psi(\vec{r}) = \Psi(-\vec{r})$

$$\Rightarrow |\Psi(-\vec{r})|^2 = |\Psi(\vec{r})|^2$$

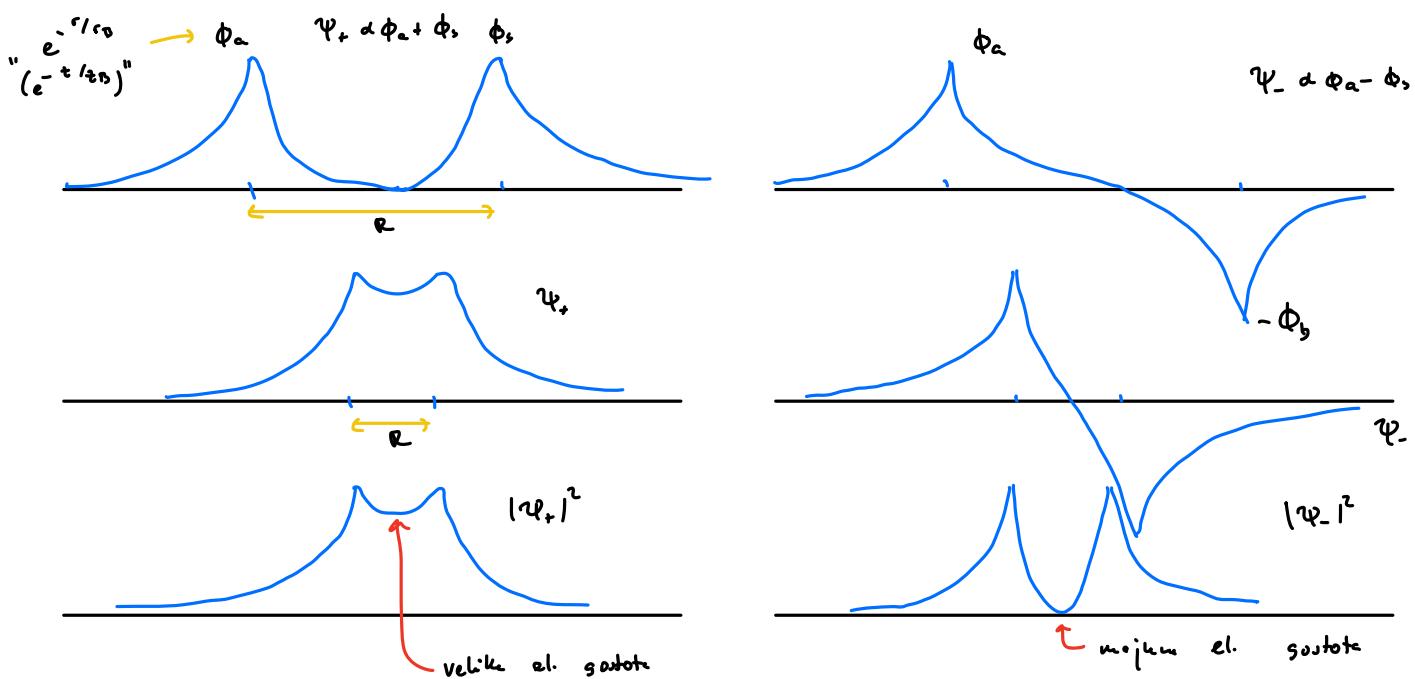
$$\Rightarrow \Psi(-\vec{r})^2 = \pm \Psi(\vec{r})$$

nekompleksne VF ($L=1, L=0$)
dose, dolgor τ ni premičen

Lastni VF, ki zadevajo tudi zdravje

$$\Psi_+ = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Phi_{1S}(\vec{r} - \frac{\vec{R}_L}{2}) + \Phi_{1S}(\vec{r} + \frac{\vec{R}_L}{2})) = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Phi_+ + \Phi_0)$$

$$\Psi_- = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Phi_{1S}(\vec{r} - \frac{\vec{R}_L}{2}) - \Phi_{1S}(\vec{r} + \frac{\vec{R}_L}{2})) = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Phi_0 - \Phi_+)$$

Tako zameščenje ψ_+ in ψ_- viste absolutni rezulti SSE (s tem potencialom).

Točni rezulti obstajajo, a tu nev gre za ilustracijo.

$$E_{\pm} = \int \psi_{\pm}^*(r) \left(-\frac{\hbar^2}{2m} \nabla_r^2 + V(r) \right) \psi_{\pm}(r) d^3r$$

$$\text{Očekujem: } T = -\frac{\hbar^2}{2m} \nabla_r^2 \quad V_a = -\frac{k_e^2}{|r - R/2|} \quad V_b = -\frac{k_e^2}{|r + R/2|}$$

$$V_r = \frac{k_e^2}{R} \quad V = V_a + V_b + V_r$$

$$E_{\pm} = \frac{1}{2} \int (\phi_a \pm \phi_b)(T + V_a + V_b + V_r)(\phi_a \pm \phi_b) d^3r$$

$\xrightarrow{\text{dvoj.}}$ Φ so lastne VF z H-atom $\Rightarrow (T + V_a) \phi_a = E_{1s} \phi_a$
 $(T + V_b) \phi_b = E_{1s} \phi_b$

$$G = \int \phi_a^2 (V_b + V_r) d^3r = \int \phi_b^2 (V_a + V_r) d^3r$$

$\xrightarrow{\text{C}}$ nizkega potencialnega Coulombova int. med e^- in jedrom na položaju a (pri $R/2$)
in jedrom na položaju b (pri $-R/2$) (in obratno).

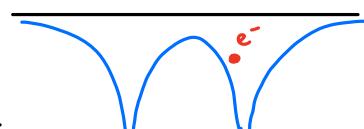
$$S = \int \phi_a (V_a + V_r) \phi_b d^3r = \int \phi_b (V_b + V_r) \phi_a d^3r$$

$\xrightarrow{\text{C}}$ Prekin veliki členi in so ključni za vsebino.

Skupaj $E_{\pm} = E_{1s} + G \pm S$

$\uparrow$
energija v H-atomu

Energija e^- v dvoatomni mol.

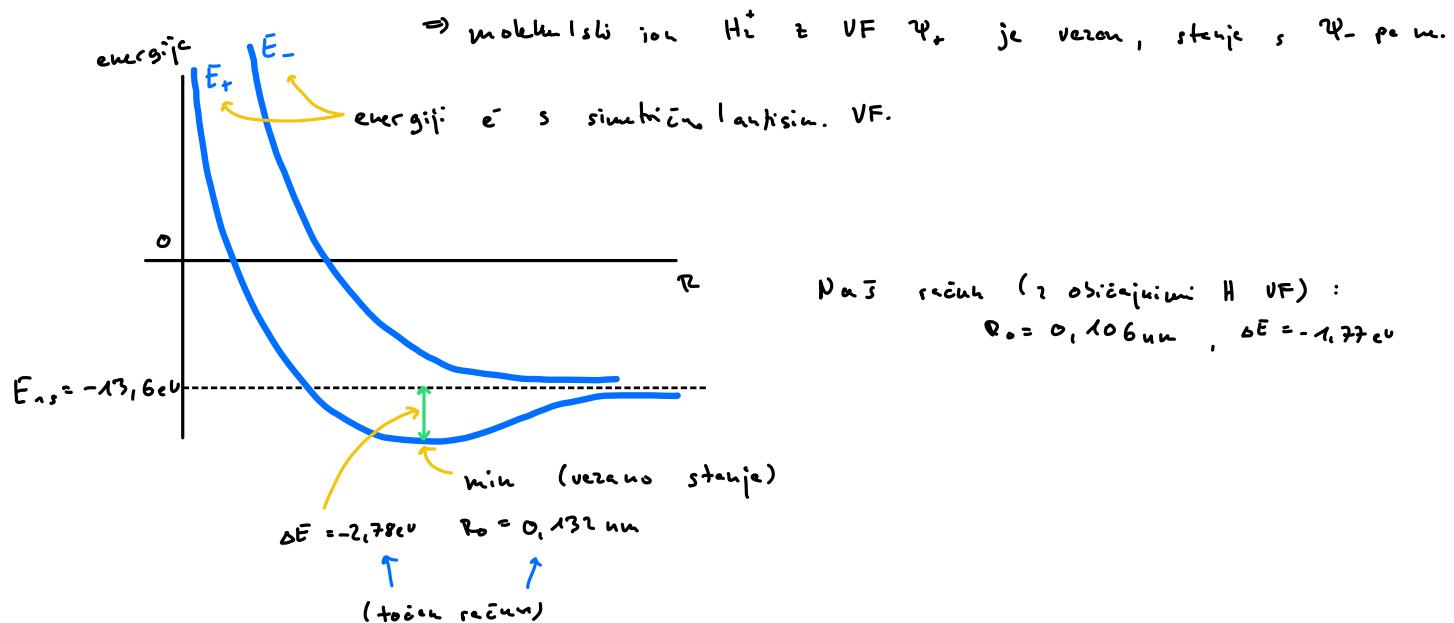

Razen poljub: $R \rightarrow \infty \Rightarrow G \rightarrow 0 \quad S \rightarrow 0 = E_{\pm} \rightarrow E_{1s}$

Kot bi ločevali dve atome

λ_0 je zmanjševalno, E_F in E_- zamejne razlikovati in sta razmakajeni za 25
z vrednostimi UF je SLO (!) ⇒ energija E_+ , ki ustvari Ψ_+ je višja kot energija E_- ,
ki ustvari Ψ_- .

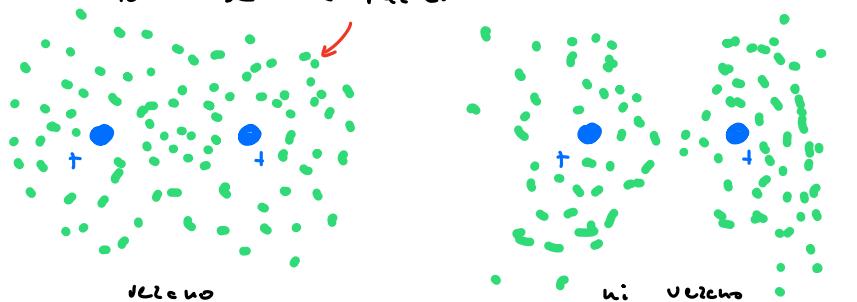
Čeprav je $G > 0$ je E_F višja od E_{as} , ker je E_{as} energija disocijacije molekule
(= neutralen H atom in prosteklji p + → razdeliti.)

Pouznalke: $|\Psi_{\pm}|^2 = \frac{1}{2} (\Phi_{1s}^2 + \Phi_{2s}^2 \pm 2 \Phi_{1s} \Phi_{2s})$

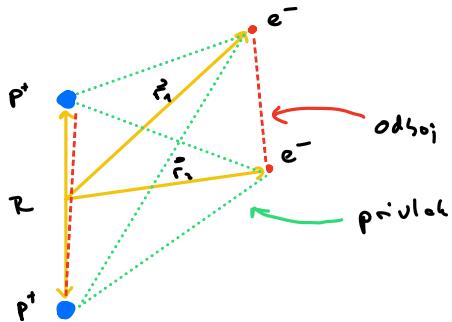
to dodačna e^- gostača zagotavlja vezavo.

e^- med jedromi senči jo nadajo enes jedra pred drugimi,
zato se im razdelita.

Legovna napaka: $R \rightarrow 0 \Rightarrow \Psi_+ \rightarrow \Phi_{1s} + \Phi_{2s} = 2 \Phi_{1s}$ radiči napačen

Konstantna var: $H_2 = p + p + e^- + e^-$

• Prvi približek: Ψ_{1s} pri $R=0$: dve protoni in 2 e^- kot v He atoma

$$\Psi_{(1,2)} = \underbrace{\Phi_{1s}(r_1) \Phi_{1s}(r_2)}_{\text{dve } e^-} \chi^A(1,2)$$

$$\chi^A(1,2) = \frac{1}{\sqrt{2}} (1,1_1 - 1,1_2)$$

anti-simetrična (singletna) spiskna UF

$$\chi^A(2,1) = -\chi^A(1,2) \quad \text{Pauli} \checkmark$$

• p-quantumus $n = \pm \frac{1}{2}$

Ale b: sile dobra takze UF?

$$\Psi_{1,1} = \Phi_{1S}\left(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}\right) \chi^a(1,2)$$

↳ nula "funkce", kti jich je poslana
ni antisym. na $\alpha \leftrightarrow \beta$.

Pozorovani po lebko

antisym. $\rightarrow \Psi_S(1,2) = \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\Phi_{1S}\left(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}\right) + \Phi_{1S}\left(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}\right) \right) \chi^a(1,2)$

singletne spinove stavy

symetrie u $\alpha = 1+2$

antisimetrie

• druge variante: simetrie (tripletne) spinove stavy in antisimetrie krajcu del:

$$\chi_{n,s}^S(1,2) = \begin{cases} \uparrow_\alpha \uparrow_\beta & m_s = 1 \\ \frac{1}{\sqrt{2}} (\uparrow_\alpha \downarrow_\beta + \downarrow_\alpha \uparrow_\beta) & m_s = 0 \\ \downarrow_\alpha \downarrow_\beta & m_s = -1 \end{cases}$$

$$\Psi_T(1,2) = \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\Phi_{1S}(\dots) \Phi_{1S}(\dots) - \Phi_{1S}(\dots) \Phi_{1S}(\dots) \right) \chi_{n,s}^S(1,2)$$

↳ tripletne spinove stavy

Vektor je dobr? (kteru mudi vektoru stavy H_L : Ψ_S ali Ψ_T)?

$$G_{S,T}^{(1,2)} = |\Psi_{S,T}(1,2)|^2$$

$$= \frac{1}{2} \left(\Phi_{1S}^2\left(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}^2\left(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}\right) + \Phi_{1S}^2\left(\vec{r}_1 + \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}^2\left(\vec{r}_2 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \right)$$

$S \xrightarrow{T} \pm 2 \left(\Phi_{1S}\left(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_1 + \frac{\vec{R}}{2}\right) \Phi_{1S}\left(\vec{r}_2 - \frac{\vec{R}}{2}\right) \right)$

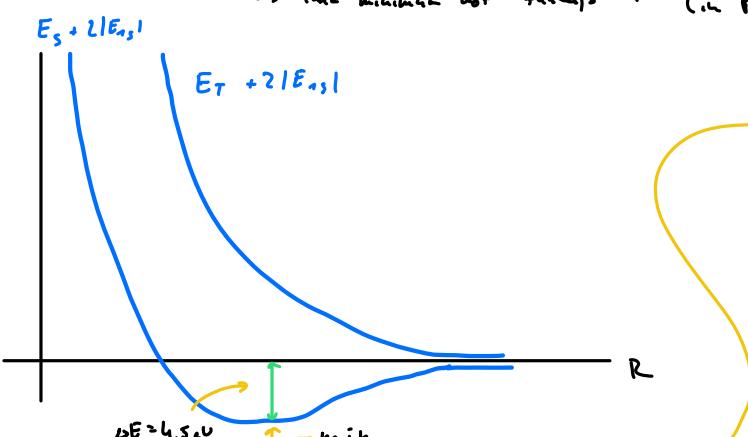
Svet izracunano energijo $e^- +$ stavy Ψ_S in Ψ_T . Dobime

$$E_{S,T} = 2E_{1S} + G' \approx S'$$

↳ klinici prehivalni del

Izkriva se, da je $E_S < E_T$ $\leftarrow$ nula minimum (ni vektor)

E_S nula minimum hot funkce R (in po deliciu mudi delitev)

Ee dodeleme 4.5 eV, H_L
reakcjiem u $H+H$, odc po ee
 $2 \cdot 17,6 \text{ eV}$ ne $H+H \rightarrow p+p + ee$
 $n \infty$

(že se oba c ne s: med sej, vid $R_0 = 0,075 \text{ nm}$ (H₂)
mocne b: sile disociacijele cca. $2 \cdot 2,79 \pm 5,6 \text{ eV}$)

Vidj pa da deme da e^- ke "zgorajem" padne ali oda "spodnjemu"?

$$\Psi_{s(1,1)} \rightarrow \Psi_{s(1,1)} + \delta \frac{1}{\sqrt{2}} (\phi_{1s}(r_1 - \frac{r_2}{2}) \phi_{1s}(r_2 - \frac{r_1}{2}) + \phi_{1s}(r_1 + \frac{r_2}{2}) \phi_{1s}(r_2 + \frac{r_1}{2})) \Psi^A(1,1)$$

$\Rightarrow$ dobimo ionike strukture

"ionika vez" $\delta \approx 0,2$

$\Rightarrow$ vez u H_2 prečinko kovalentna, ki očita mala ionika.

Ionska vez

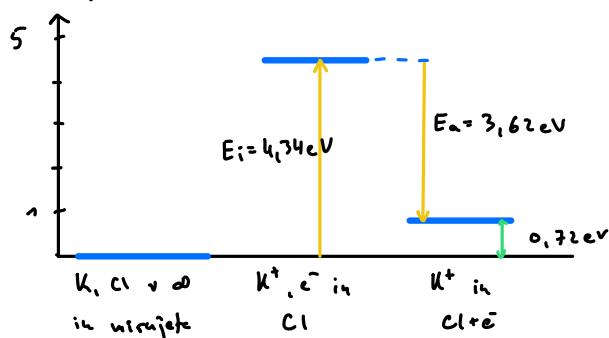
Nedelik H in alkalin atomi (Li, Na, K, Rb, Cs) imajo en sam e⁻ na zeleni: lupini, in eden od teh je interesira s halogenimi elementom (F, Cl, Br, I), ki jim manjka en e⁻ do zeklinskih lupin. Prvi "odd" e⁻ dosegam, ki se sprašuje.

Zelenj se bo zgodil?

Primer: KCl : da si pokazati, da bo lahko osvojila in je steklova, močno pokazati, da je $E(KCl) < E(K) + E(Cl)$

atoma daleč uspešnej: in minijih $\Rightarrow$ tenu rezimo
energija = 0

energija [eV]

Če si bila do vse zgodbe, KCl ne bi ustola same od sebe. Toda zelenj jenotno elektrostatiski privlek $K^+ - Cl^-$: $-\frac{k e^2}{R}$ $k = 1/4\pi\epsilon_0$.

... in ko je $R \approx 1,8 \text{ nm}$, potem ta negativni prispevki po absolutni vrednosti vedri od $0,72 \text{ eV}$.

Na gra $R \rightarrow 0$ je sicer pot. en. vedno bolj negativna in usoda. To veroju, toda privlek do - elektrostatiske oddajo med e⁻ in ostalim

- Paulijeva pravoved

Vse te elektro pospravljamo pod streho v elektivne in potencialne:

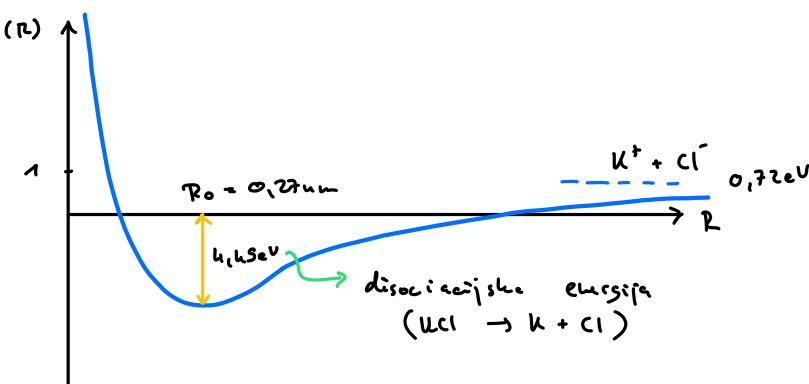
$$V(R) = -\frac{k e^2}{R} + V_{osvojji}(R) + E_{ion} - E_{elektrostatiske afinitete}$$

0,72 eV je KCl

os: ēajno

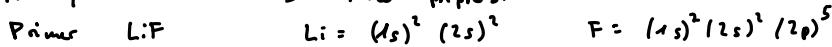
$A R^{-n}$ ali $A e^{-dR}$

Tipični potek:

Podobno za vse molekule
tega tipa (NaCl , NaF , LiH , LiBr , ...)

Ač je ta slka ne tako preprosta?

$E_i(\text{Li}) = 5,4 \text{ eV}$ $E_{\text{eff}}(\text{F}) = 3,1 \text{ eV}$ $\Rightarrow$ energ. strošek je 2 eV, ki ga kompenzira elektrostaticki privlek.

Če "bitži" litijev e^- res verčas trti z F, bi molekula imela mol. LiF (Li^+F^-) el. dipolni moment.

$$\rho_e = -e_0 (-R_0/2) + e_0 (R_0/2) = e_0 R_0$$

Medatomski radij: $R_0 = 0,156 \text{ nm} \rightarrow \rho_e = 2,5 \cdot 10^{-29} \text{ Asm}$

toda eksperimentalno $\rho_e = 2,11 \cdot 10^{-29} \text{ Asm}$

$\Rightarrow$ to ukazuje, da je verča v LiF skoraj delno ionizirana in da se $(2s)^2$ elektron in Li "spari" s F in $(2p)^5$ orbitale in tvori kovalentno ver.

$$\Psi(1,2) = \left(\underbrace{A \frac{1}{R} (\Phi_{2s}(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}) \Phi_{2p}(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2}) + \Phi_{2s}(\vec{r}_2 - \frac{\vec{R}}{2}) \Phi_{2p}(\vec{r}_1 + \frac{\vec{R}}{2}))}_{\text{Kovalentna struktura (kot zednjice)}} + \right. \\ \left. + B \underbrace{\Phi_{2s}(\vec{r}_1 - \frac{\vec{R}}{2}) \Phi_{2s}(\vec{r}_2 - \frac{\vec{R}}{2}) + C \Phi_{2p}(\vec{r}_1 + \frac{\vec{R}}{2}) \Phi_{2p}(\vec{r}_2 + \frac{\vec{R}}{2})}_{\text{ionski strukturi}} \right) \chi^4(1,2)$$

Normalizacija: $A^2 + B^2 + C^2 = 1$. Pri H₂ smo imeli "B=C" (torej vse 1/2).

Ta ni resno, saj je $B \neq C$, zato gotovo $B \neq C$, mi pa rečemo $B=0$.

(= da bi bila dva e^- na Li, je res neverjetno ... Li^+Cl^-)

Pokritno lahko: $\rho_e = e_0 R (C^2 - B^2)$

če H_2 je $B=C \Rightarrow \rho_e=0$ kar je ok.

$\Rightarrow$ za LiF odtuk je $\rho_e = e_0 R \cdot C^2$

če "nafitev" $e_0 R \cdot C^2 = \text{pachsperimentalno} \Rightarrow C^2 = 0,85$

$$C = 0,922$$

$$A^2 = 1 - C^2 = 0,15$$

$$A = 0,387$$

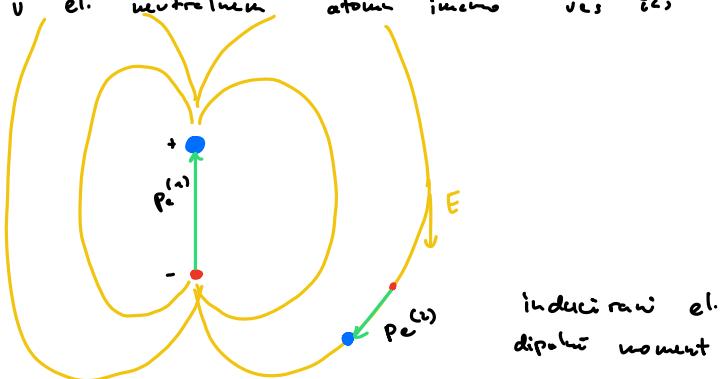
$\Rightarrow$ verča v LiF je $\approx 85\%$ ionizirana in $\approx 15\%$ kovalentna.

Van der Waalsse interakcije

Po rezultati te interakcije imamo Ne₂, Ar₂, Kr₂, Xe₂ (in srednje red).

Tekuci se interakciji deluh el. dipolar.

Izhod: v el. neutralnem atomu imamo vse tudi $\sqrt{\langle p_e^2 \rangle} \neq 0$ (čemu $\langle p_e \rangle = 0$)

$$\text{Dipolno polje: } E_d = \frac{p_e^{(1)}}{4\pi\epsilon_0 R^3}$$

$$p_e^{(2)} = d E_d$$

C polarnizirnost

Energija daje se dipol + polja pruge

$$V = -p_e^{(1)} \vec{E}_d$$

$$V = -p_e^{(1)} E_d = -d E_d = -d \frac{(p_e^{(1)})}{(4\pi\epsilon_0)^2} \frac{1}{R^6} = - \frac{d a^2 a^2}{(4\pi\epsilon_0)^2} \frac{1}{R^6}$$

$$V \propto -\frac{1}{R^6} \Rightarrow F = -\frac{dV}{dR} \propto \frac{1}{R^7}$$

- VdW interakcije je sicer zelo, vendar ima dolgi doseg kot eksponentno nadejno kovalentno vez.
- Po slatkih atomih je to eden interakcije.
- Obstaja pa: VdW je tudi v molekulah, ki se vejo kovalentno ali ioniko, a tam je eden razmerljiv.

Prikljubjen potencial:

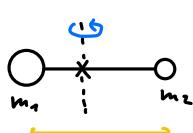
$$V(R) = 4\epsilon \left(\left(\frac{\sigma}{R}\right)^{12} - \left(\frac{\sigma}{R}\right)^6 \right)$$

oddaljeno 12
oddaljeno 6
fitimo na eksp.
potekne se posamezna
molekula.

Lennard-Jones

Vzbujanje stvari in spoljni molekuli

Rotacija → rotator

$$\mu = \frac{m_1 m_2}{m_1 + m_2}$$

$\gamma_{lm}(\theta, \phi)$
↑ pari! To zdej nima
vere elektronske UK.

Rotacijska energija dvoatomne molekule:

$$E_{rot} = \frac{\hbar l(l+1)}{2\mu R_0^2} \quad l = 0, 1, 2$$

J oz. I
svetlovinčni moment

V prvem približku je konst.
(pri velikih l to ne velja več) ⇒ tedaj bolje vrati $1/R_0^2 \rightarrow 1/LR_0^2$

Ocene za redy velikosti:

$$\text{mole kula } H_2 : \mu = \frac{m_H}{2} \approx 469 \text{ MeV/c}^2$$

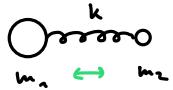
$$P_0 = 0,07 \text{ mbar}$$

$$\frac{t^2}{2\mu q_0^2} = 7 \cdot 10^{-3} \text{eV} \quad (\text{помножим на } e(1\text{eV}))$$

$$\text{Tip: } \frac{\frac{t_0^2}{2\mu_{\text{ext}}}}{c} = O(10^{-4} - 10^{-3})$$

red velikosti 10^{-4} do 10^{-3}

Vibracija

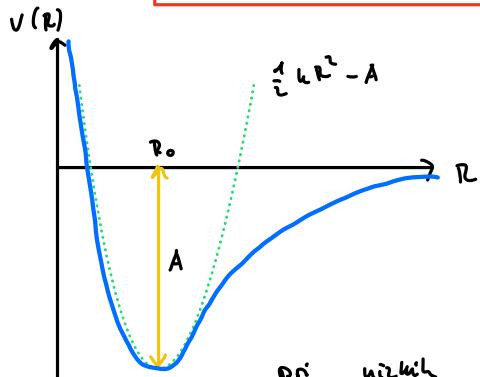
→ Molekulare vibrat. = 1d CH₃

SSE: ρ_0 quelogjiji s A atomot pišemo $U(r) = R_F(r)$ il dosimo

$$-\frac{\ddot{t}^2}{2\mu} \underbrace{\frac{d^2U(r)}{dr^2}}_{\text{kinetisk del}} + \underbrace{V(r)U(r)}_{\text{potensialn del}} = E_{vis} U(r)$$

Odkížen opis dotahu, že si uvažte $V(r) = \frac{1}{2}kr^2$ a berecme když byly realistické:

$$V(R) = A \left(e^{-2\alpha(R-R_0)} - 2e^{-\alpha(R-R_0)} \right) \text{ Morse}$$

$$\omega_0 = \sqrt{\frac{k}{\mu}}$$

pri nichil vibrat. eluscit ejus
je harmonia ostendit auto res

$$E_{\text{vis}} = \hbar \omega_0 (n + 1/2)$$

Vibracijos kė

$$E_{vis} = \Theta(10^{-1} \text{ eV})$$

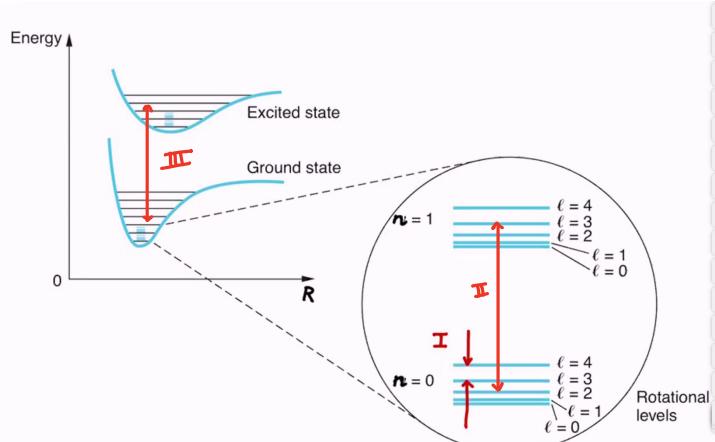
Spektren molekul (absorptionsmoleküle)

I ... ciisti rotacijski ($\alpha l = \pm 1$),

$$\text{bez sprejemnika vibracijskoga ali el. stanja} \\ \text{značilno }\Delta E \approx 10^{-3} \text{ eV}$$

$$\text{II} = \text{rotacijski - vibracijski periodi} \quad \omega_0 = \pm 1 \\ \text{in } \omega_0 = \pm 1 \quad \text{znači} \quad \Delta E \approx 10^{-1} \text{ eV}$$

III = elektroniski periodi (z uominin dodatnici rotacijiskim ali vibracijiskim) zvukai $\approx$ 1000

Energiječne splošnega molekulskega nivoja:

$$E = E_{el} + \hbar \omega_0 (n + \frac{1}{2}) + \frac{\hbar^2}{2\mu R_0} \ell (\ell + 1)$$

Karakter struk.   Karakteristika
vibracijskih en.   rot. en.

TB

Prehodi I

Ti značajo, da ima molekula enjekcijo $\vec{p}_e$. (H₂ na gre, LiF v redu)

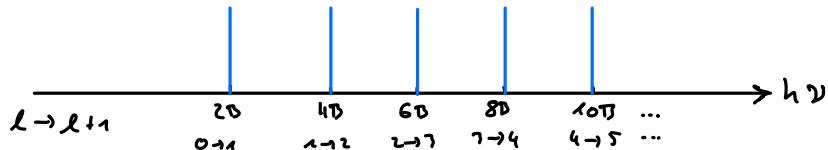
Izbirno prehodi: $\Delta \ell = \pm 1$

Absorbcija: $\ell \rightarrow \ell+1 \Rightarrow$ energije prehodov $h\nu = B [(\ell+1)(\ell+2) - \ell(\ell+1)] = 2B(\ell+1)$

Emisija: $\ell \rightarrow \ell-1 \Rightarrow$ energije prehodov $h\nu = B [\ell(\ell+1) - (\ell-1)\ell] = 2B\ell$

V obliki primerni so frekvence spreminjanja linearne z ℓ .

$\Rightarrow$ spektrečne črti se eksponentno razlikujeta, s frekvencijom razmikom $\Delta \nu = \frac{2B}{\hbar}$

To je dobro za dolocitev T_e, kjer je $B = \frac{\hbar^2}{2\mu R_0^2}$

Prehodi II

Vibrac. prehodi imajo potec v homonuklearnih (dvoučih) molekulah, npr. H₂, če ni sosedno je spremljena el. struktura. Lekko pa se zgodijo v molekulah s permanentnim $\vec{p}_e$, npr. LiF, in v tem primeru sta izbirni prehodi $\Delta n = \pm 1$ in $\Delta \ell = \pm 1$

Absorbcija: $\Delta n = +1$ in $\ell \rightarrow \ell+1$

$$\Delta E = h\nu_p = \hbar \omega_0 (1 + \frac{1}{2}) + B (\ell+1)(\ell+2) - \hbar \omega_0 \frac{1}{2} - B \ell (\ell+1) = \hbar \omega_0 - 2B(\ell+1)$$

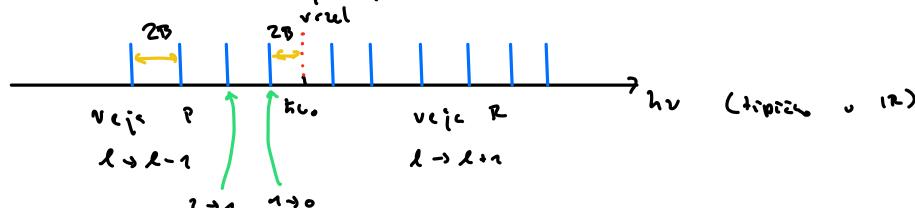
$\ell = 0, 1, 2, \dots$

ali $\Delta n = -1$ in $\ell \rightarrow \ell-1$

$$\Delta E = h\nu_p = \hbar \omega_0 (1 + \frac{1}{2}) + B (\ell-1)\ell - \hbar \omega_0 \frac{1}{2} - B \ell (\ell+1) = \hbar \omega_0 - 2B\ell$$

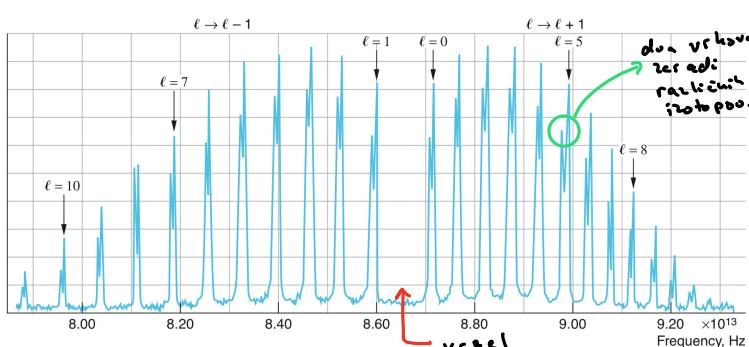
$\ell = 1, 2, 3, \dots$

Indeks P in R: dve veji spektra (P, R branch):

To je dobro za dolocitev konstante "vzmeti", kjer je $\omega_0 = \sqrt{\frac{k}{\mu}}$

Vibracijsko-rotacijski absorpcijski spekter HCl

Praktikum III

$$h\nu_2 = E_{el}^{'} - E_{el} + \frac{1}{2}\omega_0^2 (n + \frac{1}{2}) - \frac{1}{2}\omega_0 (n + \frac{1}{2}) + B' (l+n) (l+2) - Bl(l+n)$$

$l=0, 1, 2, \dots$

$$h\nu_p = E_{el}^{'} - E_{el} + \frac{1}{2}\omega_0^2 (n + \frac{1}{2}) - \frac{1}{2}\omega_0 (n + \frac{1}{2}) + B' l(l-n) - Bl(l+n)$$

$l=1, 2, 3, \dots$

Vor $|l| = B \neq B'$, se kovalentneček člení v l m po krajini
 $\Rightarrow$ spektri niso več ekvi distanci.